

reloading, aiming changes, etc. Synonyms of the term *effective rate of fire* are *practicable rate of fire* and *usable rate of fire*.

It is often made a stylistic error in translating the term *effective range (of fire)*. They must remember that *a range of real fire* means the distance at which the damaging properties of the projectile sufficient for reliable destruction of the target, remain.

Accordingly, *Dragon is effective at ranges from 50 to 1,000 meters* should not be translated as «*Dragon*» *ефективний в межах 50 to 1000 метрів*. The correct translation option would be the *Дальність дійсного вогню «Dragon» лежить у межах 50 to 1000 метрів*.

The term *armor* is usually translated with the basic meaning of *броня*. This term in the military sphere of communication has the meaning of *бронетанкові війська* and *танки*. The derivative term *armored* is used as original meaning *броньований, захищений бронєю* (*armored car* – *броньована машина*, *armored personnel carrier* – *бронетранспортер*), and in a wide meaning *бронетанковий, танковий* (*armored division* – *бронетанкова дивізія*, *armored battalion* – *танковий батальйон*). The term *armored cavalry* is used in reconnaissance units and subunits in the meaning of *розвідувальний підрозділ*.

Thus, the correct understanding and translation of terms not only depends on a good knowledge of the language, but also on the knowledge of the realities of American and Ukrainian Armies, their history, organization, weapons and military equipment, methods of warfare, etc.

References

1. Нелюбин Л. Л. Толковый переводоведческий словарь 3-е изд. – М.: Флинта: Наука, 2003. – 320 с.

УДК 811. 161. 2:808

Людмила Миколаївна ЯРЕМЕНКО,

старший викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян Сумського державного університету

ФАТИЧНЕ МОВЛЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛА І КАНАЛИ КОМУНІКАЦІЇ

Професійне мовлення сьогодні – динамічний процес, що постійно трансформується, реалізуючи необхідні комунікативні задачі, зорієнтований на конкретних людей і конструктивний результат. Фатична мовленнєва поведінка вимагає творчого начала, пошуку фахівцем (особливо *початківцем*) естетично-креативних форм, презентуючи у такий спосіб (за Л. Мацько, 2007) свій індивідуальний стиль, смак, почуття гумору. Комбінація цих мовних якостей,

компетенцій цілеспрямовано готується під час викладання курсів української мови професійного спрямування, ділової риторики. *Інтерактивні* методики викладання вимагають різнопланового історико-культурного ілюстративного матеріалу, іміджевих (*менеджера, провідного фахівця, керівника, державного службовця*) орієнтирів для формування прагматичної лінії поведінки успішної людини. Слід зауважити, що соціокультурна грамотність молоді людини в площині історії краю, – у нашому випадку Слобожанщини, де вона здобуває вищу професійну освіту, зростає й відкриває нові можливості.

Мета нашої наукової розвідки – проаналізувати специфіку сторітеллінгу як засобу оптимізації фатичного мовлення фахівця-початківця, *серйозності* використання жартів і гумору (на прикладі усмішок визнаного в світі краянину Остапа Вишні) в діловій риторичі. Фатичне мовлення, за Ф. Бацевичем, – це *«мовленнєва поведінка адресанта, скерована на те, щоб висловитися й зустріти розуміння, тобто на підтримку мовленнєвого контакту як такого»* (1, с. 331). Отже, це мистецтво комунікативної кооперації та ввічливості.

Сторітеллінгу – сучасному інноваційному засобу викладання в останнє десятиліття ХХІ ст. присвячено ряд досліджень вітчизняних науковців, зокрема О. В. Караманова та М. С. Василюшиної, В. В. Кравченко, К. О. Симоненко, Е. В. Ерднієвої, Н. Гущиної, В. В. Калініченко та ін. Представлені також методичні розробки уроків вчителів іноземної мови початкової та середньої ланки, де застосовуються елементи сторітеллінгу. Дослідниця Ю. Маковецька-Гудзь розглядає деякі можливості останнього у викладанні курсу «Риторики» у вищій школі (2). Ми аналізуємо цей інтерактивний засіб через призму ефективності фатичного спілкування та як *естетично-креативний канал* у межах культурної спадщини Сумського краю. У цьому актуальність нашого дослідження.

Ваги додає той факт, що 13. 11. 2019 р. виповнюється 130-річчя з дня народження Павла Губенка (Остапа Вишні), гумориста, класика сатиричної прози ХХ ст., письменника, новеліста, дипломованого медика, уродженця х. Чечва (нині с. Грунь) Охтирського р-ну Сумської області.

Технологія *сторітеллінгу* вперше була застосована американцем Д. Армстронгом у бізнесі й показала свою ефективність (2006 р. була визнана як *найкраща бізнес-ідея*), тепер використовується в якості освітньої. На початку 2000-их інший відомий американець, лікар-кардіолог, лауреат Нобелівської премії миру Бернارد Лоун у книзі «Утерянное искусство врачевания» наголошував: *«Хворому можна допомогти, лише дізнавшись про те, що його турбує в цьому житті»*. Тому слушним, на нашу думку, є зауваження Н. Литвиненко – *«Фатичне спілкування передбачає вміння пожартувати, підбадьорити інших, урізноманітнюючи у такий спосіб стандартизовані форми медичної*

комунікації. Аналізуючи фатичну інформацію, лікар опосередковано вилучає з неї фахово вагомі відомості» (3, с. 75). Отже, канал позитиву, лікувальний засіб.

Досвід іміджмейкерів і практиків показує, що «...весёлый компанейский смех доступен всем и почти всегда уместен...» і далі – «... Если делать акцент на смехе вместе с кем-то, а не над кем-то, то результат будет только положительным и благотворным» (4, с. 223).

Принагідно наголошуємо, story про Остапа Вишню повинні бути історіями-прецедентами, щоб змотивувати молоду людину перечитати знову й знову усмішки Павла Губенка без цензурних купюр, відчутти сутність українського гумору, усю серйозність гумору, пам'ятаючи про те, що їх автор пройшов «крізь фізичні й моральні шпигрутени концтаборів (С. Говерля) (10 років ув'язнення в с. Чіб'ю, біля Воркути)». І в той же час зберіг у душі велику любов до людей. Читаємо записи у щоденнику гумориста до його шістдесятиріччя: «І коли за всю мою роботу, за все те тяжке, що пережив я, мені пощастило хоч разочок, хоч на хвилику, на мить розгладити зморшки на чолі народу мого, весело заіскрити сумні його очі, ніякого більше «гонорару» мені не треба» і далі «...Усім своїх еством хотілося бути корисним народові. Не поневірятися, не лакействувать..., а служити йому, народові ... Радувався, що я маю честь велику, чудесну, незрівнянну і неповторну честь належати до свого народу...» (5, с. 97-98).

Презентації в аудиторії невеликих за обсягом і повчальних історій передуює попередня робота в бібліотеці, музеї, вдумливе читання творів, мемуарів – інтелектуальна підготовка, власна інтерпретація прочитаного. Разом із тим приклад майстерного застосування пародії, шаржу, травестії.

Важливо наголосити також на інтелектуальності гумору О. Вишні, його актуальності зараз, навіть у звертаннях – «чухраїнці», «русотяпи»; гумористичних лекціях «Дещо з українознавства»: «Мова на Україні найкраща, небо найкраще, ґрунт найкращий, залізниця найкраща, народ найкультурніший. На північ від України живуть триклятущі кацапи, що годуються виключно українцями». Так, гумор є важливим каналом фактичного мовлення.

Список бібліографічних посилань

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підруч. / Ф. С. Бацевич. – К.: ВЦ «Академія», 2004. С. 344.
2. Маковецька-Гудзь Ю. А. Сторітеллінг у педагогічній практиці викладача / Ю. А. Маковецька-Гудзь. URL: http://конференция.com.ua/files/scientific_conference_63/63-32.pdf
3. Литвиненко Н. Моделі мовленнєвих ситуацій у медичній комунікації / Н. Литвиненко. – Режим доступу:

4. Уэнбрайт Г. Язык тела/ Гордон Уэнбрайт. – пер. с англ. К. Ткаченко. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2002. С. 320.

5. Лавриненко Ю. Зруб і парости. Літературно-критичні статі, есеї, рефлексії. – Мюнхен: Сучасність, 1971. С. 97-99.